

Załącznik Nr 2 do Uchwały
Nr...~~XI~~.../...~~17~~...2008
Rady Miejskiej w Starachowicach
z dnia...~~28~~ *Ustawa 2010*...~~2008~~

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII na 2009 rok

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Starachowicach na 2009 rok, zwany dalej „Programem” określa w szczególności strategiczne cele i zadania gminy wynikające z art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) zwanej dalej ustawą. Cytowana ustawa nakłada na samorząd obowiązek uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz finansowania zadań związanych z jego realizacją.

Program, opierający się na Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii jest wyrazem dążenia samorządu lokalnego do stworzenia warunków sprzyjających zachowaniu zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców Starachowic, właściwemu wychowaniu młodego pokolenia oraz zachowaniu ładu i porządku publicznego.

W programie wykorzystano wyniki badań sondażowych realizowanych w 2008r. na terenie miasta przez zespół ds. monitorowania problemu narkotyków i narkomanii oraz innych uzależnień zawarte w Raporcie „Problem uzależnień w Starachowicach 2008r.” Materiały opracowane zostały w ramach projektu „Twining Light Polska-Hiszpania PL 2006/IB/JH/O4/TL”.

W ramach tego projektu przeprowadzono diagnozę sytuacji w gminie Starachowice z wykorzystaniem danych z lat poprzednich, w tym badania szkolne według metodologii ESPAD (lata 1998,2001,2003,2006)

Gmina Starachowice realizuje zadania na rzecz przeciwdziałania narkomanii od 1994 roku, a od 2005 roku, zgodnie z ustawowymi wymogami.

Charakterystyka miasta

Starachowice – miasto powiatowe o powierzchni 32 km². Dobrze rozwinięta sieć drogowa umożliwia stałą komunikację. Linia kolejowa biegnąca wzdłuż koryta rzeki przecina miasto, a bliskość dużego węzła kolejowego w Skarżysku Kamiennej ułatwia połączenie z całym krajem. Miasto Starachowice wraz z sąsiednimi gminami tworzy Powiat Starachowicki – trzy gminy wiejskie: Pawłów, Mirzec, Brody oraz miasto i gmina Wąchock. Zajmuje on powierzchnię 540 km² i zamieszkuje go ok. 100 tys. mieszkańców.

Starachowice stanowią centrum administracyjno - gospodarcze oraz kulturalne powiatu skupiające ważniejsze urzędy i instytucje.

Informacje społeczno - demograficzne

Obserwuje się stały spadek liczby ludności Starachowic. Miasto liczyło już prawie 60 tysięcy mieszkańców. Dane demograficzne z 2007r. ilustruje tabela:

Ogólna liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców		Liczba mieszkańców niepełnoletnich	
	kobiety	mężczyźni	dziewczęta	chłopcy
54 818	28 685	26 133	4 114	4 748

Aktualny stan /sierpień 2008/

Ogólna liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców na stałe zameldowanych		Liczba mieszkańców czasowo zameldowanych	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
54 861	28 213	25 624	505	519

Faktyczna liczba mieszkańców jest na pewno niższa od tej, podawanej w oficjalnych statystykach, ponieważ wielu młodych ludzi posiadając zameldowanie w Starachowicach od kilku lat przebywa za granicą lub w innych większych ośrodkach miejskich. Najczęściej jest to związane z podejmowaniem pracy lepiej płatnej poza Starachowicami.

Od kilku lat obserwujemy także poszerzające się zjawisko wyjazdów zarobkowych za granicę – nie tylko młodych ludzi po studiach, ukończonych szkołach, ale także dorosłych – rodziców i niestety, często matek. Problem tak zwanego „eurosieroctwa” obejmuje coraz większą liczbę dzieci. Zostają one pod opieką jednego z rodziców lub sąsiadów, czy dalszej rodziny. Nie jest to do końca rozpoznane zjawisko, ponieważ rodziny te bardzo często korzystają z pomocy społecznej ukrywając fakt dodatkowych dochodów. Informacje o wielu przypadkach pochodzą ze źródeł nieformalnych. Wydaje się, że zjawisko to w najbliższej przyszłości może wpłynąć na wzrost zachowań problemowych młodzieży – w tym używania substancji psychoaktywnych.

Starachowice to znaczący w województwie świętokrzyskim ośrodek administracyjny i przemysłowy. Wieloletnie tradycje przemysłu metalowego, metalurgicznego i drzewnego coraz wyraźniej ustępują bardziej zróżnicowanej gospodarce. Poza branżą samochodową i maszynową rozwijają się inne dziedziny wytwórczości, np. przetwórstwo mięsne, produkcja materiałów budowlanych, mebli i obuwia, a także usługi transportowe, branża samochodowa i maszynowa. Dzięki dywersyfikacji przemysłowej w poszczególnych sektorach nastąpił rozwój ceramiki sanitarnej, poligrafii, elektrotechniki oraz przemysłu tekstylnego. W przeciągu minionych 10 lat wzrosła liczba przedsiębiorstw. Aktualnie w obrębie Starachowic funkcjonuje około 4000 podmiotów. Ważnym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność inwestycyjną miasta jest Specjalna Strefa Ekonomiczna "Starachowice".

W początkowym okresie przemian ustrojowo – ekonomicznych bezrobocie było bardzo dużym problemem w mieście. Ten czas transformacji wprowadził szereg zmian w Starachowicach – na płaszczyźnie społecznej jak i gospodarczej. Upadł największy zakład przemysłowy, w którym było zatrudnionych większość dorosłych mieszkańców miasta. Poszerzyła się strefa ubóstwa powiększając liczbę osób podlegających procesom marginalizacji społecznej. Bezrobocie wpływało na nasilenie występowania różnych problemów społecznych. Młodzi ludzie nie mając perspektyw zatrudnienia zaczęli wyjeżdżać ze Starachowic, nie wracali po studiach. Stopniowo zaczęło ubywać wykwalifikowanej kadry do pracy w bardzo wielu obszarach. Aktualnie jednak obserwuje się (tak jak i w całym kraju) zmianę tendencji – młodzi ludzie nie mają już większych problemów ze znalezieniem zatrudnienia. Istnieją warunki do zmiany kwalifikacji zawodowych (liczne kursy), poszukiwani są specjaliści w różnych branżach. Bezrobocie systematycznie spada. Największe problemy zatrudnieniem mają osoby po 50 roku życia – zwłaszcza kobiety. Młodzi ludzie przestają być zależni od pracujących rodziców, szybciej mogą stawać się samodzielni – gdy do tego dążą. Niestety w wielu zakładach pracy na terenie miasta obserwuje się „tymczasowość” w zatrudnieniu – z jednej strony pracownicy zmieniają miejsca pracy, biorą zwolnienia i sezonowo wyjeżdżają za granicę. Pracodawcy zaś nie zawsze są też zainteresowani zatrudnianiem na czas nieokreślony (bądź w ogóle dłuższy) – wykorzystywana jest możliwość zatrudniania na staż czy też przyuczenie do zawodu, bez późniejszego przedłużania umowy. Nie daje to jeszcze szans na wytworzenie się stabilnej sytuacji materialnej dla młodych ludzi. Łatwość wyjazdu za granicę spowodowała, że znaczna część młodych ludzi podejmuje tam pracę. Często wyjazd do innego kraju bywa formą ucieczki przed odpowiedzialnością karną. Z naszych obserwacji oraz danych z wywiadów wynika, że za granicę wyjeżdżały całe grupy

nieformalne. W jednej z dzielnic obserwuje się ograniczenie różnych negatywnych zjawisk związanych z używaniem czy rozprowadzaniem narkotyków. Nie jest to jednak efekt intensywnej działalności profilaktycznej środowiskowej – po prostu cała grupa związanych ze sobą osób wyjechała za granicę. Była to forma ucieczki, próba poprawienia swoich warunków bytowych. Jednak ci młodzi ludzie wracając do Polski przywożą nowe wzorce używania środków psychoaktywnych, nowy styl życia, nie zawsze aprobowany społecznie. Emigracja zarobkowa młodych problemowych mieszkańców Starachowic to także pozytywny efekt bo część osób po powrocie podejmuje pracę z zamiarem pełnej stabilizacji.

Na terenie Starachowic funkcjonują powiatowe szkoły ponadgimnazjalne. Młodzież do szkół przyjeżdża z okolicznych miejscowości. Po lekcjach uczniowie wracają do domu, nie biorą udziału w proponowanych przez placówki zajęciach pozalekcyjnych. Szkoły nie są przygotowane (poza procesem dydaktycznym) do zapewnienia oddziaływań na uczniów dojeżdżających. Większość zajęć o charakterze profilaktycznym odbywa się po lekcjach, oferta spędzania czasu wolnego w formie zorganizowanej pod kontrolą dorosłego jest dla nich niedostępna – ograniczenia związane z dojazdem. W miejscu zamieszkania zazwyczaj nie mają rozbudowanej oferty spędzania czasu wolnego, rozwoju zainteresowań. Większość zajęć realizowanych jest na terenie szkół gminnych – dla aktualnych uczniów. Nauczyciele często nie mają też dobrego kontaktu z rodzicami tych uczniów.

Stan uczniów w roku szkolnym 2007/2008

Szkoły publiczne:	liczba placówek	liczba uczniów
placówki wychowania przedszkolnego	8	986 w tym klasy "0"
szkoły podstawowe	8	2751 bez klas "0"
gimnazja	4	1816
licea ogólnokształcące	3	1784
zespoły szkół zawodowych (w tym licea profilowane)	3	2235
Szkoły niepubliczne	7	1097
Razem uczniów		10669

Na uwagę zasługuje fakt, że w Starachowicach przebywa dużo młodzieży, która uczęszcza do szkół ponadgimnazjalnych. Młodzież dojeżdża do miasta z okolicznych miejscowości. Każdego dnia większość czasu spędza właśnie w Starachowicach, ponieważ pobyt nie ogranicza się tylko do udziału w zajęciach lekcyjnych.

Diagnoza problemu

Celem diagnozy jest zdobycie informacji na temat zasięgu zjawiska narkomanii i problemów bezpośrednio związanych z tym zjawiskiem na terenie gminy Starachowice.

Zakres dostępnych danych

Źródła danych przydatnych w dokonaniu diagnozy:

1. Wyniki z badań ankietowych:

- badania szkolne według metodologii ESPAD (lata 1998,2001,2003,2006 opracowanie wyników: Janusz Sierosławski IPiN w Warszawie). Wyniki dostarczają danych na temat natężenia zjawiska używania przez młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną substancji psychoaktywnych.
  - badania sondażowe uczniów w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (300 osób 2008r)
  - badania sondażowe wśród nauczycieli: 119 z gimnazjum i 129 ze szkół ponadgimnazjalnych (2008r.)
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej –dane za rok 2007 (poprzednie lata prowadzono inną dokumentację danych, nie ma możliwości porównań i wyodrębnienia danych według niezbędnych dla diagnozy cech);
  3. Komenda Powiatowa Policji
  4. Niepubliczna Poradnia Psychiatryczno – Psychologiczna
  5. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
  6. Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Poradnia Leczenia Uzależnień
  7. Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych
  8. Punkt Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin przy Stowarzyszeniu Nauczycieli „Zdrowa Szkoła”
  9. Stowarzyszenie Nauczycieli „Zdrowa Szkoła” – dane dotyczące działań profilaktycznych, świetlic środowiskowych
  10. Punkty pomocy psychologicznej i konsultacyjne dla rodzin dysfunkcyjnych – finansowane przez GKRPA
  11. SANEPID, Sąd Rejonowy – dane na poziomie powiatu;

Opracowana na podstawie danych diagnoza, jest nieco zubożona ponieważ brak jest danych dotyczących skuteczności podejmowanych działań profilaktycznych. W Starachowicach brak jest systemu badań ewaluacyjnych, który pozwoliłby ocenić skuteczność realizowanych programów i przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Trudno przez to udzielić jednoznacznej odpowiedzi, czy podejmowane działania mają wpływ na rozmiary zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych oraz w jakim stopniu wpływają one na postawy młodych ludzi.

Na podstawie danych z wywiadów z przedstawicielami różnych placówek i instytucji możemy stwierdzić, że niezbędna jest skoordynowana współpraca w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Diagnoza dotyczy obszarów:

1. Nasilenie zjawiska używania przez młodzież środków psychoaktywnych.
2. Substancje psychoaktywne, po które najczęściej sięga młodzież.
3. Dostępność młodzieży do środków psychoaktywnych.
4. Postawy młodzieży wobec substancji psychoaktywnych.
5. Udział nieletnich w dokonaniu czynów z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Dane na temat ilości osób ze zdiagnozowanym uzależnieniem od narkotyków.
7. Posiadane zasoby.

1. Nasilenie zjawiska używania przez młodzież środków psychoaktywnych

Wyniki badań ankietowych wśród uczniów klas I i III szkół średnich w Starachowicach (młodzież w wieku 15-16 lat oraz 17-18 lat) przeprowadzone w kolejnych latach : 1998,2001, 2003,2006, pozwalają stwierdzić, że

w Starachowicach obserwujemy wzrost używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w obu badanych kategoriach wiekowych (podczas gdy wyniki badań krajowych wskazują na pewną tendencję stabilizacyjną).

Tabela 1

	1998	2001	2003	2006
15-16 lat	423	571	495	616
17- 18 lat	440	455	692	795

Tabela 1 a. Prezentacja porównawcza. **Uzależnienia w ocenie młodych starachowiczian – 2008. Informacje na temat używania substancji psychoaktywnych.** Badanie uczniów klas II szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Starachowice, czerwiec 2008 (odsetki badanych)

	Uczniowie gimnazjów	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych
Liczba badanych	134	166
Liczba osób deklarujących używanie substancji psychoaktywnych	25	32
% osób używających substancje psychoaktywne w badanej populacji	18,66	19,27

Przedstawione dane wskazują, że zainteresowanie substancjami psychoaktywnymi wzrasta wraz z wiekiem badanych. 18,66% badanych gimnazjalistów i 19,27% badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych potwierdza używanie narkotyków.

Tabela 2 - Uzależnienia w ocenie młodych starachowiczian –2008r. Znajomość nazw substancji psychoaktywnych. Badanie uczniów klas II gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Starachowice, czerwiec 2008 (odsetki badanych).

Uczniowie gimnazjów	Razem 134	%	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	Razem 166	%
marihuana	104	77,61	marihuana	104	62,65
LSD	9	6,73	LSD	24	14,45
amfetamina	43	32,09	amfetamina	72	43,37
crack	9	6,73	crack	8	4,81
ecstasy	26	19,40	ecstasy	28	16,87
kokaina	51	38,06	kokaina	65	39,15
heroina	55	41,05	heroina	56	33,73
astrolit	0	0	astrolit	0	0
kompot	13	9,70	kompot	2	1,20
sterydy anaboliczne	1	0,75	sterydy anaboliczne	0	0
leki uspokajające i nasenne	1	0,75	leki uspokajające i nasenne	6	3,61
pigułki gwałtu	7	5,22	pigułki gwałtu	7	4,21
kleje	5	3,73	kleje	4	2,40
grzybki halucynogenne	2	1,50	grzybki halucynogenne	13	7,83
haszysz	31	24,18	haszysz	39	23,49
skun	3	2,25	skun	0	0
brown sugar	0	0	brown sugar	1	0,60
morfina	6	4,49	morfina	9	5,42
opium	1	0,75	opium	2	1,20
rozpuszczalniki	2	1,50	rozpuszczalniki	2	1,20
speed	5	3,73	speed	2	1,20
metaamfetamina	5	3,73	metaamfetamina	6	3,61

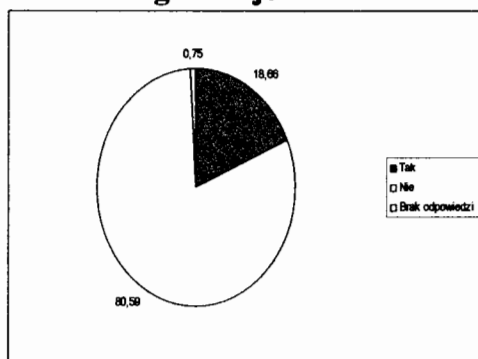
novokaina	4	2,99	novokaina	1	0,60
brak odpowiedzi / nie znam/	19	14,18	brak odpowiedzi / nie znam/	24	14,45

W badaniu szkolnym uczniowie w obu grupach wiekowych potwierdzają znajomość dostępnych na rynku narkotyków – marihuana znana jest 77,61 gimnazjalistom i 62,65 starszym uczniom. Kolejno haszysz znany jest dla 24, 18 % gimnazjalistów oraz dla 23, 49% starszej młodzieży. Badani deklarują także znajomość amfetaminy, kokainy, ecstasy i heroiny . Zaznaczają się nieco wyższe wskaźniki w znajomości niektórych środków w młodszej grupie wiekowej (dla marihuany, ecstasy, kokainy i heroiny).

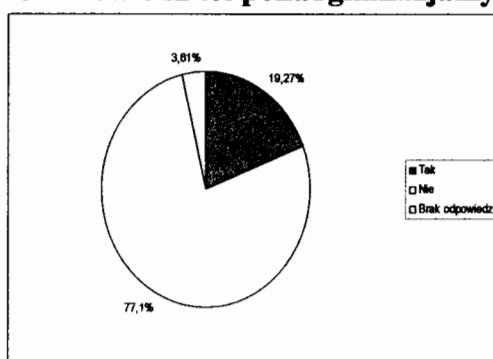
Nie widać większych różnic w deklaracjach używania substancji psychoaktywnych przez uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Wykres 1 – Deklaracje użycia narkotyków

Uczniowie gimnazjów

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

2. Substancje psychoaktywne , po które najczęściej sięga młodzież.

Tabela 3. Prezentacja porównawcza. Uzależnienia w ocenie młodych starachowiczian – 2008. **Użycie substancji psychoaktywnych.** Badanie uczniów klas II szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Starachowice, czerwiec 2008 (odsetki badanych)

Nazwa substancji	Uczniowie gimnazjów		Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	
	Liczba badanych	% badanych	Liczba badanych	% badanych
	134	100	166	100
Haszysz, marihuana, skręty	3	2,25	20	12,04
Amfetamina	1	0,75	9	5,42
Ecstasy lub inne narkotyki syntetyczne (pastylki)	2	1,50	3	1,80
Heroina	0	0	3	1,80
Substancje wziewne np. kleje, rozpuszczalniki	2	1,50	2	1,20
Leki uspokajające, nasenne (bez przepisu lekarza)	3	2,25	7	4,21

Wyniki badań pozwalają stwierdzić, że do środków po które najczęściej sięga młodzież należą: haszysz, marihuana, skręty, amfetamina, leki uspokajające, nasenne. Na uwagę zasługuje fakt,

że w badanej grupie młodzieży najczęściej używanym narkotykiem jest haszysz, marihuana, skрэty - 2,25% badanych gimnazjalistów i 12,04 % badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje ich użycie. W badanej grupie młodzieży starszej obserwujemy wzrost używania amfetaminy – 5,42% badanych deklaruje jej używanie.

Tabela 4. Prezentacja porównawcza. Uzależnienia w ocenie młodych starachowiczian – 2008. **Wiek zażycia narkotyków po raz pierwszy.** Badanie uczniów klas II szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Starachowice, czerwiec 2008 (odsetki badanych)

	Uczniowie gimnazjów		Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	
	Liczba badanych	% badanych	Liczba badanych	% badanych
	134	100	166	100
wiek zażycia narkotyku po raz pierwszy				
11 lat	2	1,50	0	0
12 lat	2	1,50	0	0
13 lat	1	0,75	2	1,20
14 lat	7	5,22	4	2,40
15 lat	3	2,25	11	6,63
16 lat	1	0,75	5	3,01
17 lat	3	2,25	7	4,21
18 lat	0	0	2	1,20
Brak podanego wieku	6	4,47	1	0,60

Pewne różnice dotyczą wieku inicjacji narkotykowej – wśród gimnazjalistów najwięcej osób 5,22% miało pierwszy kontakt z narkotykami w wieku 14 lat, zaś 6,03% badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych podaje wiek 15 lat i wyżej

3. Dostępność młodzieży do środków psychoaktywnych.

Kolejnym istotnym obszarem diagnozy jest dostępność młodzieży do środków psychoaktywnych (legalnych i nielegalnych).

Obrazują ten problem dane zawarte w poniższej tabelach.

Tabela 5 **Dostępność poszczególnych substancji psychoaktywnych w ocenach respondentów w wieku 15-16 lat (odsetki badanych)**

	Nie możliwe	Trudne lub bardzo trudne	Łatwe lub bardzo łatwe	Nie wiem
Piwo	3,9	4,4	84,8	6,9
Wino	6,5	8,1	75,4	10,0
Wódka	9,5	15,2	65,8	9,6
Marihuana lub haszysz	19,6	19,1	40,7	20,7

LSD	27,6	23,0	16,7	32,8
Amfetamina	25,6	22,7	21,2	30,5
Leki uspokajające lub nasenne	17,6	17,5	39,3	25,6
Crack	28,4	20,0	12,7	38,8
Ecstasy	27,1	20,4	18,2	34,4
Kokaina	26,9	21,9	15,4	35,9
Heroina	27,2	22,0	15,0	35,7
Astrolit	29,4	20,1	11,2	39,3
"Kompot"	27,6	18,6	16,7	37,2
Sterydy anaboliczne	26,1	18,8	20,6	34,6
Bimber	16,1	14,0	45,1	24,9

Tabela 6 Dostępność poszczególnych substancji psychoaktywnych w ocenach respondentów w wieku 15-16 lat - odsetki badanych, którzy ocenili zdobycie poszczególnych substancji jako łatwe lub bardzo łatwe.

	1998	2001	2003	2006
Piwo	90,7	93,0	91,9	84,8
Wino	79,8	77,0	80,4	75,4
Wódka	63,6	65,3	68,7	65,8
Marihuana lub haszysz	19,2	30,9	40,8	40,7
LSD	13,3	19,0	21,6	16,7
Amfetamina	13,9	22,0	26,1	21,2
Leki uspokajające lub nasenne	36,7	38,4	44,4	39,3
Crack	5,5	12,0	16,6	12,7
Ecstasy	8,6	16,2	19,2	18,2
Kokaina	7,7	16,4	20,2	15,4
Heroina	8,2	16,9	20,4	15,0
Astrolit	5,1	10,8		11,2
"Kompot"	15,1	16,3	13,7	16,7
Sterydy anaboliczne	12,3	23,6	22,4	20,6
Bimber	37,0	41,7	26,9	45,1

Dostępność zdecydowanej większości substancji nielegalnych- deklarowana przez młodszych uczniów (15-16-latków) po silnym wzroście od 2001 roku uległa zahamowaniu w roku 2006. W opinii badanych, nadal na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się jednak dostępność do alkoholu (piwo, wino, wódka, bimber), marihuany lub haszyszu.

Tabela 7 Dostępność poszczególnych substancji psychoaktywnych w ocenach respondentów w wieku 17-18 lat (odsetki badanych)

	Nie możliwe	Trudne lub bardzo trudne	Łatwe lub bardzo łatwe	Nie wiem
Piwo	1,6	1,5	94,2	2,7
Wino	3,3	3,0	88,5	5,2
Wódka	3,0	5,6	87,0	4,4
Marihuana lub haszysz	11,0	16,0	52,7	20,3

LSD	15,0	23,6	23,2	38,2
Amfetamina	14,5	19,2	38,1	28,2
Leki uspokajające lub nasenne	10,5	16,4	43,2	30,0
Crack	19,8	21,3	13,4	45,6
Ecstasy	16,4	20,4	28,7	34,5
Kokaina	18,5	24,7	17,4	39,4
Heroina	19,8	23,1	17,6	39,4
Astrolit	20,9	21,4	10,1	47,6
"Kompot"	19,3	20,6	14,5	45,6
Sterydy anaboliczne	15,7	18,4	28,6	37,3
Bimber	9,1	11,5	55,7	23,7

W opinii starszej młodzieży nie ma ona większego problemu ze zdobyciem legalnych środków psychoaktywnych takich jak :alkohol. Ponad połowa badanych (52,7%) twierdzi, że łatwo lub bardzo łatwo można dostać marihuany, 38,1% uważa, że amfetamina jest dla nich łatwo i bardzo łatwo dostępna, 43,2% deklaruje, że łatwo można dostać leki uspokajające i nasenne, sterydy anaboliczne i ecstasy są łatwo dostępne dla ponad 28% badanych.

4. Postawy młodzieży wobec substancji psychoaktywnych.

Tabela 8 Społeczne potępienie używania substancji psychoaktywnych w 1998 r. – rozkład odpowiedzi na pytanie: jak należałoby ocenić zachowanie rówieśnika tej samej płci, który od czasu do czasu sięga po substancje psychoaktywne (odsetki badanych - uczniowie w wieku 15-16 lat)

	To nic złego	Raczej niewłaściwe	Niewłaściwe	Bardzo niewłaściwe
Palenie papierosy	25,7	35,5	18,2	20,6
Picie piwa	61,6	19,3	14,0	5,1
Picie wina	20,5	38,8	23,9	16,9
Picie wódki	18,1	28,1	24,0	30,0
Palenie marihuany	5,1	12,5	16,6	65,8
Używanie amfetaminy	2,6	8,4	15,8	73,2
Używanie kokainy	1,9	7,0	13,7	77,3
Używanie polskiej heroiny	2,2	6,7	13,7	77,3

Tabela 8a **Odpowiedzi na tak samo postawione pytanie – rok 2006:**

	To nic złego	Raczej niewłaściwe	Niewłaściwe	Bardzo niewłaściwe
Palenie papierosy	23,3	33,3	24,2	19,2
Picie piwa	43,6	29,9	17,9	8,6
Picie wina	26,0	30,6	26,0	17,4
Picie wódki	22,3	28,1	25,4	24,2
Palenie marihuany	14,1	16,9	23,7	45,2
Używanie amfetaminy	6,0	15,3	19,7	59,0
Używanie kokainy	5,9	14,1	18,9	61,1
Używanie polskiej heroiny	4,9	13,8	21,8	59,5

Porównanie wyników z 2006 roku z wynikami z poprzednich lat (1998) wskazuje na wzrost tolerancji młodzieży dla zachowań związanych z używaniem substancji psychoaktywnych takich jak alkohol, narkotyki, palenie papierosów. Relatywnie najbardziej liberalnie traktowana jest marihuana. Spadają odsetki badanych, którzy uważają to za bardzo niewłaściwe.

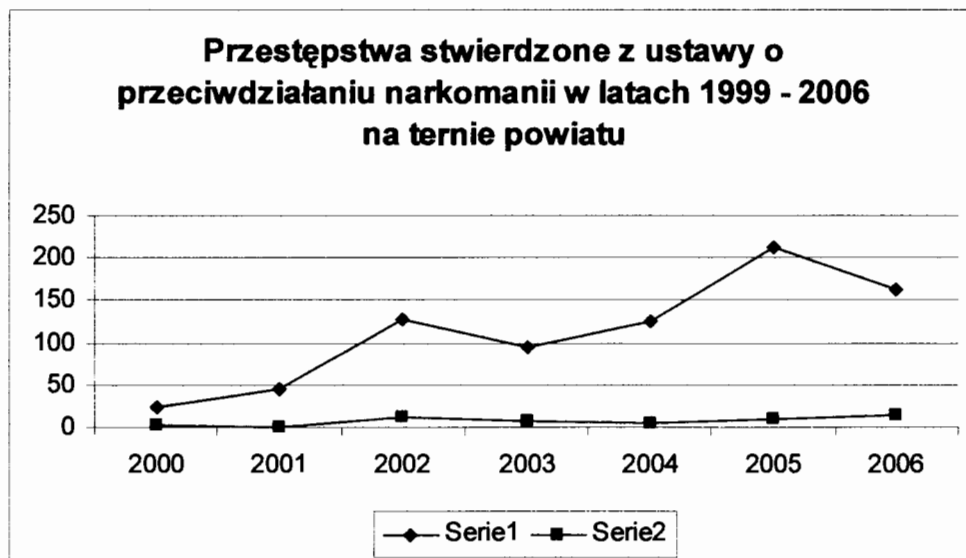
5. Udział nieletnich w dokonaniu czynów z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Dane z policji pokazują, że następuje wzrost ilości stwierdzonych przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii..

Z informacji z policji wynika też ważny fakt, iż większość czynów została popełniona przez mieszkańców Starachowic.

Obserwujemy systematyczny wzrost udziału nieletnich sprawców czynów z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Wykres 2

Seria 1 pokazuje dorosłych sprawców, Seria 2 pokazuje nieletnich sprawców.

Wstępne analizy stanu zagrożenia narkomanią wskazują, że na terenie podległym KPP w Starachowicach istnieje dostępność takich środków jak marihuana, amfetamina i grzybki halucynogenne. Praktycznie już od kilku lat odnotowywany jest również wzrost liczby mieszkańców naszego miasta, którzy mają bezpośredni kontakt z narkotykami oraz osób, które te środki zażywają, co potwierdzają również badania prowadzone na terenie Starachowic. Dane przedstawione w tym opracowaniu to dane zamieszczone w systemie statystycznym Policji. W opracowaniu korzystano ze statystyk w systemie rocznym, a tylko rok 2008 ujęty jest w opracowaniu za pierwsze sześć miesięcy. Wskaźniki rozpatrywane w poniższych danych zależą głównie od efektywności pracy Policji oraz uzyskanych informacji. Należy w tym momencie stwierdzić, że informacje dotyczące narkomanii przekazywane są stosunkowo rzadko a jeśli już są one przekazywane to mają bezpośredni związek z innymi czynami przestępczymi np. przestępstwami dokonanymi pod wpływem narkotyków, bądź kradzieżami związanymi z pozyskaniem środków na ich zakup. Informacje o cenach środków psychoaktywnych, uzyskane zostały od policjantów zajmujących się przestępczością narkotykową w Komendzie Powiatowej Policji w Starachowicach.

Tabela 9 Przestępstwa z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na terenie podległym KPP w Starachowicach

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008 (1 półrocze)
Przestępstwa stwierdzone	93	126	211	155	184	26
W tym popełnione przez nieletnich	8	5	8	15	3	3
Podejrzani	27	21	53	70	59	19

ogółem						
Osoby	21	19	46	56	58	15
dorośle						
Nieletni	6	2	7	14	1	4

Dane za 2008 rok dotyczą pierwszego półrocza. Porównanie tych danych jest aktualnie utrudnione ze względu na zmiany w rozliczeniu statystycznym. Przepięstwa stwierdzone rozliczane sã jako przestęstwo popełnione w danym okresie, a nie jak poprzednio za każdy czyn przestępczy.

Porównując lata 2003 – 2004 do lat 2005 – 2006 na terenie Starachowic, odnotowano znaczny wzrost ilości przestęstw z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Znacznie wzrosła też liczba osób podejrzanych co może świadczyć, że coraz większa liczba mieszkańców Starachowic ma bezpośredni kontakt z narkotykami. Za wysoce niepokojący w tym czasie możemy uznać znaczny wzrost nieletnich sprawców tego rodzaju przestęstw. W rozmowach z policjantami KPP w Starachowicach zajmującymi się przestępczością narkotykową ustalono, że na terenie Gminy Starachowice dostępne sã następujące środki psychoaktywne:

Marihuana – (cena 30-40 złotych za gram)

Amfetamina – (cena 60-70 złotych za gram)

Ekstazy – (cena 8-20 złotych za tabletkę)

Grzybki halucynogenne (20-30 groszy za sztukę)

6. Dane na temat ilości osób ze zdiagnozowanym uzależnieniem od narkotyków.

W Starachowicach od listopada 1994 roku realizowany jest program metadonowy dla dorosłych użytkowników opiatów. Aktualnie w programie uczestniczy 21 pacjentów ze Starachowic, Skarżyska, Ostrowca i Kielc.

- 6 pacjentów ze Starachowic,
- 10 pacjentów ze Skarżyska Kamiennej,
- 2 pacjentów z Kielc,
- 1 pacjent z Radomia
- 1 pacjent z Ostrowca Świętokrzyskiego

Program Metadonowy powstał w ramach i był częścią składową realizowanego przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie Programu Zapobiegania Narkomanii „Odłot”, podlegał nadzorowi IPiN. Jako samodzielny program funkcjonuje od 2000 roku. Zgodnie z Ustawą o Przeciwdziałaniu Narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 może być prowadzony „**wyłącznie przez publiczny zakład opieki zdrowotnej**” art. 15. Program w

Starachowicach uzyskał zgodę wojewody na prowadzenie działań. Stosowne dokumenty zostały nadesłane do PZOZ w Starachowicach.

W dalszym ciągu prowadzona jest systematyczna kontrola prowadzonych oddziaływań w ramach leczenia substytucyjnego przez pracowników IPiN /Karina Steinbarth - Chmielewska oraz B. Habrat/.

Program realizowany w Starachowicach ma swoją specyfikę – oddziaływaniami objęto wszystkich uzależnionych od opiatów z terenu miasta, z czego 3 osoby nie przyjmowały metadonu, ale współpracowały z personelem nad utrzymaniem abstynencji. Jest to może niewielkie przedsięwzięcie w porównaniu z innymi dużymi programami, ale w warunkach małego miasta pozwoliło na kompleksowe rozwiązywanie problemu narkomanii wśród dorosłych uzależnionych od opiatów.

Łącznie w pierwszej fazie programu leczeniem zostało objętych 22 osoby, z których aktualnie 6 kontynuuje przyjmowanie metadonu – są to osoby z pierwotnej grupy /wszyscy ze Starachowic/. Na dzień dzisiejszy w programie uczestniczy 20 pacjentów objętych leczeniem w ramach Programu Metadonowego.

Od początku funkcjonowania Programu obowiązywały zasady, które zgodne są z aktualnymi wymaganiami Ustawy o Przeciwdziałaniu Narkomanii oraz rozporządzeniami w tym zakresie. Celem realizowanego w Starachowicach Programu jest:

- poprawa stanu somatycznego i psychicznego pacjentów,
- readaptacja osób uzależnionych,
- ograniczenie rozprzestrzeniania zakażeń HIV i innych.

Program realizowany w Starachowicach polega na podawaniu metadonu w warunkach ambulatoryjnych.

Do sukcesów programu należy zaliczyć, fakt iż nie powiększa się liczba osób uzależnionych od opiatów. 6 pacjentów przeszło już na pełną abstynencję od substancji psychoaktywnych – „wyzerowani”.

Dla pacjentów używających substancji psychoaktywnych (okazjonalnie czy uzależnionych) istnieje oferta podjęcia leczenia w dwóch placówkach:

- Poradnia Leczenie Uzależnień przy PZOZ

-Punkt Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin przy Stowarzyszeniu Nauczycieli „Zdrowa Szkoła”.

W przypadku osób używających narkotyki psychiatrzy wystawiają skierowania do placówek lecznictwa stacjonarnego. Nie sprawdziły się formy łączenia pacjentów z uzależnieniem od alkoholu i osób z uzależnieniem od narkotyków. Poradnia Leczenia Uzależnień aktualnie prowadzi substytucyjne leczenie metadonem, (zatrudnia lekarza psychiatrę, specjalistę terapii uzależnień oraz pielęgniarkę), rozszerzyła ofertę działalności dla innych osób, spoza programu metadonowego. Przewidywane jest prowadzenie badań diagnostycznych na obecność substancji psychoaktywnych w moczu.

Rodzice będą mogli omówić swoje obawy i przygotować się na rozmowę z dzieckiem po wykonanym badaniu.

Punkt Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin

W 2006 roku zarejestrowano w Punkcie 15 osób ze zdiagnozowanym uzależnieniem, z czego 5 osób podjęło leczenie w placówkach stacjonarnych. Pod opieką pozostało 5 rodzin w których wystąpił problemem narkomanii.

W 2007 roku zarejestrowano w Punkcie 20 osób, w tym 4 osoby nowe, po raz pierwszy zgłoszone na terapię. Z pomocy terapeutycznej korzysta także 4 osoby, które opuściły ośrodki terapeutyczne.

Zarejestrowani pacjenci Punktu to głównie osoby pełnoletnie, dziesięcioro z nich jest w wieku powyżej 20 lat.

W ramach działania Punktu prowadzone są także konsultacje dla rodziców zaniepokojonych zachowaniem swoich dzieci.

Uzupełnieniem danych oficjalnych są informacje uzyskane od samych młodych ludzi, którzy sygnalizują fakt znacznego rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych w ich środowiskach rówieśniczych oraz łatwą dostępność do tych środków.

Dużą rolę w formułowaniu takich opinii mają zapewne ich przekonania normatywne.

Informacje od pacjentów Punktu Konsultacyjnego wskazują na pewne rozpowszechnienie zjawiska używania marihuany i amfetaminy w środowisku osób dorosłych (nie uczniów) na przykład w miejscach pracy - II i III zmiana (brak oficjalnych danych w tym zakresie).

Posiadane zasoby

We wszystkich placówkach oświatowych pracują przeszkoleni nauczyciele i pedagodzy przygotowani do prowadzenia zajęć profilaktycznych, postępowania z uczniem podejrzanym o używanie narkotyków. Uczestniczyli w szkoleniach prowadzonych przez osoby pracujące w ośrodkach dla uzależnionych, ćwiczyli swoje umiejętności praktycznie.

Tabela 10 Samoocena wiedzy na temat narkomanii badanych nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Badanie: Starachowice czerwiec 2008 (odsetek badanych)

	Nauczyciele gimnazjów		Nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych	
	Ilość odpowiedzi	% badanych	Ilość odpowiedzi	% badanych
Liczba badanych	119	100	129	100
słaba	24	20,16	21	16,28
dobra	80	67,23	90	69,78
bardzo dobra	15	12,61	17	13,17
Brak odpowiedzi	0	0	1	0,77

Wiedzę na temat narkomanii 20,16% badanych nauczycieli uznaje jako słabą, natomiast bardzo dobrze i dobrze ocenia się 79,84 % badanych nauczycieli ze szkół gimnazjalnych. Analogicznie nauczyciele ze szkół ponadgimnazjalnych swoją wiedzę w tym zakresie jako słabą uznają w 16,28 %, a jako dobrą i bardzo dobrą w 72, 95%.

Tabela 11. Samoocena umiejętności nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w zakresie rozpoznawania symptomów zażywania narkotyków.
 Badanie: Starachowice czerwiec 2008 (odsetek badanych)

	Nauczyciele gimnazjów		Nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych	
	Ilość odpowiedzi	% badanych	Ilość odpowiedzi	% badanych
Liczba badanych	119	100	129	100
zdecydowanie nie	14	11,7	4	3.10
raczej tak	85	71,4	110	85,27
zdecydowanie tak	19	15,9	15	11.63
brak odpowiedzi	1	0,84	0	0

Rozpoznawanie symptomów zażywania narkotyków.

Nauczyciele ze szkół ponadgimnazjalnych – 96, 9 % uznaje, że wie (raczej tak i zdecydowanie tak) jak rozpoznać ucznia będącego pod wpływem substancji odurzających. Wśród nauczycieli z gimnazjów tak i zdecydowanie tak odpowiada 87, 3 % badanych.

We wszystkich placówkach realizowane są różnorodne zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień zgodnie z opracowanymi przez szkoły Programami Profilaktycznymi, które są integralną częścią Programów Wychowawczych.

W Punkcie Konsultacyjnym dla Uzależnionych i ich Rodzin pracuje certyfikowany specjalista terapii uzależnień.

Gmina przekazuje znaczne środki na organizowanie zajęć pozalekcyjnych na terenie placówek oświatowych oraz dofinansowuje działalność świetlic środowiskowych i grup terapeutycznych.

Wiele placówek w mieście prowadzi działalność ukierunkowaną na rozwiązywanie problemów młodych ludzi, ale brakuje skoordynowanej współpracy w tym zakresie. Partnerami w realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii mogą być:

1. Placówki oświatowe.
2. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.
3. Organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Nauczycieli „Zdrowa Szkoła”, organizacje harcerskie, szkolne kluby sportowe, Stowarzyszenie „Bezpieczny Powiat”.
4. Zespoły muzyczne, taneczne (2 szkoły tańca), Państwowe Ognisko Plastyczne, Młodzieżowy Dom Kultury, Starachowickie Centrum Kultury.
5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
6. Komenda Powiatowa Policji.
7. Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców.

Miasto dysponuje bazą do prowadzenia zajęć sportowych: stadion, 3 hale sportowe, basen, zbiorniki wodne, ściankę wspinaczkową strzelnicę. Młodzieżowy oddział PTTK posiada rowery do wypożyczenia.

Gmina posiada wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów starachowickich szkół m.in. na temat rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych. Dane z lat 1998, 2001, 2003, 2006 pokazują dynamikę zjawiska.

Cenne informacje dotyczące problemów narkotyków i narkomanii zawarte są również w Raporcie 2008 „Problem uzależnień w Starachowicach”.

Efektom opracowania diagnozy (oceny wstępnej) jest sformułowanie dominujących problemów, które są wyrazem aktualnej sytuacji:

Problem główny:

Utrzymujący się systematyczny wzrost zjawiska używania substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej.

Przyczyną tego zjawiska może być brak jednolitego programu przeciwdziałania nie tylko narkomanii, ale i innych problemów dotyczących młodych ludzi m.in. nadużywanie alkoholu, przemoc i inne. Istniejące programy profilaktyczne wprowadzane są na zasadzie doraźnych przedsięwzięć, bez sprawdzania ich efektywności. Ilustrują to dane z raportu. Młodzież eksperymentuje z różnymi środkami, nie zawsze posiadając atrakcyjną alternatywę w postaci zajęć i miejsc do spędzania czasu wolnego. Mimo istniejącego zaplecza oraz funkcjonujących licznych zajęć pozalekcyjnych duża część oferty to pomysły dorosłych na formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

W mieście nie funkcjonuje do tej pory systemowe rozwiązanie problematyki narkomanii. Dużym utrudnieniem jest także brak koordynacji działań istniejących już placówek i organów samorządu powiatowego i gminnego.

W bardzo małym zakresie prowadzi się pracę z rodzicami, którzy rzadko stają się partnerami szkół w rozwiązywaniu problemów dzieci. Powiększa się liczba dzieci, które większość czasu spędza bez kontroli dorosłych - wyjazdy zarobkowe rodziców za granicę, zapracowanie rodziców, nieudolność wychowawcza rodziców, dysfunkcje i patologie w rodzinach.

Problemy szczegółowe

1. Utrzymujący się wysoki poziom dostępności narkotyków dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Młodzież deklaruje znacząco łatwość dostępu do środków psychoaktywnych (legalnych i nielegalnych - zwłaszcza marihuana). Miejscami gdzie kupuje najczęściej się narkotyki są: dyskoteki, bary, mieszkanie dilerów, szkoła. Policja ma utrudnione zadanie, ponieważ bardzo często narkotyki udostępniane są w gronie kolegów. Wówczas panuje większa solidarność oraz utrzymywana jest tajemnica. Osoby realizujące zajęcia w szkołach sygnalizują, że fakt składania zeznań spotyka się zawsze z dużym potępieniem wśród młodych ludzi. Natomiast samo rozprowadzanie narkotyków nie jest przez nich oceniane negatywnie „przecież nikt nikogo nie zmusza do kupowania”, oceniają je w kategoriach rynkowych - tam gdzie jest popyt jest także i podaż. Nauczyciele nie zawsze chcą i potrafią rozpoznać, że uczniowie posiadają czy używają narkotyków.

2 Niski poziom rzetelnej wiedzy wśród dzieci i młodzieży, dorosłych na temat zagrożeń związanych z używaniem narkotyków.

Mało jest systematycznie prowadzonych działań edukacyjnych kierowanych do różnych grup odbiorców. Nie są widoczne kampanie informacyjne, mała ilość broszur i ulotek przekazujących rzetelną wiedzę na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

3. Niski poziom umiejętności dzieci i młodzieży w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami, (emocjami, rozwiązywaniem konfliktów).

Młodzi ludzie często nie potrafią samodzielnie radzić sobie z osobistymi problemami, trudnościami. Bywają pozbawieni opieki i pomocy ze strony dorosłych - nieobecni lub niewydolni wychowawczo rodzice. Nauczyciele ograniczający się do wypełniania funkcji edukacyjnych nie mają czasu dla uczniów w trakcie zajęć szkolnych. Brak specjalistycznej oferty wspierania młodych ludzi w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami.

Brakuje oferty zajęć doskonalących umiejętności interpersonalne. Objęte są nimi wybrane klasy lub grupy młodzieży, a nie cała społeczność szkolna w obrębie danej placówki.

4. Brak atrakcyjnych dla młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Mimo bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych na terenie placówek oświatowych oraz w innych miejscach uczniowie często deklarują, że nie mają gdzie i jak spędzać czasu wolnego. Kierowana do nich oferta często wynika z inicjatywy dorosłych, a nie ze strony młodzieży.

5. Niski poziom umiejętności wychowawczych rodziców.

Rodzice nie radzą sobie w rozwiązywaniu problemów swoich dzieci, zwłaszcza, gdy obciążeni są pracą i mają dla nich mało czasu. Brakuje specjalistycznych placówek wspierających rodziców napotykających na problemy wychowawcze. W istniejących placówkach często trzeba długo czekać na poradę. Wielu rodziców nie dostrzega problemów swoich dzieci, lekceważy je. Wielu rodziców nie przyznaje się do problemów wychowawczych, uważając je za wstydlive, podważające ich autorytet.

6. Szkody zdrowotne i społeczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych

W mieście funkcjonuje jeden Punkt Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin z jedną osobą z uprawnieniami (certyfikat specjalisty terapii uzależnień).

Od sierpnia 2008r gmina dofinansowuje Poradnię Leczenia Uzależnień przy PZOZ, która zatrudnia lekarza psychiatrę, specjalistę terapii uzależnień, pielęgniarkę. Liczba wykwalifikowanej kadry jest jednak nadal niewystarczająca w stosunku do potrzeb. W dalszym ciągu brakuje psychiatrii dziecięcego.

Sformułowane wyżej problemy są podstawą do opracowania zadań, jakie będą osiągnane w toku realizacji niniejszego programu.

Zadania i sposoby ich realizacji

Zadanie I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Prowadzenie poradnictwa i konsultacji dla osób uzależnionych i ich rodzin (konsultacje indywidualne, spotkania terapeutyczne, wsparcie psychologiczne, pomoc w rozwiązywaniu problemów) w ramach działającego w mieście Punktu Konsultacyjnego oraz prowadzenie działań motywujących do podjęcia terapii.
2. Realizacja programów terapeutyczno – edukacyjnych dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami, w tym prowadzenie grup terapeutycznych i grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz treningi umiejętności interdyscyplinarnych.
3. Przygotowanie dodatkowej kadry specjalistycznej do pracy z osobami używającymi narkotyki.
4. Zapewnienie pomocy psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży.

Zadanie II

Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.

1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii, adresowanych w szczególności do młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (w tym finansowanie wykonania lub zakupu materiałów profilaktycznych, broszur, plakatów, książek specjalistycznych oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych, promocyjnych, a także nagród w konkursach, zawodach).
2. Rozprowadzanie w różnych środowiskach materiałów edukacyjnych na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychaktywnych.

Zadanie III

Wspieranie organizowania i prowadzenia na terenie placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci gimnazjalnej młodzieży.

1. Finansowanie programów profilaktyczno – edukacyjnych, socjoterapeutycznych prowadzonych na terenie szkół oraz zapewnienie materiałów dla uczniów.
2. Wspieranie merytoryczne kadry pedagogicznej przy opracowywaniu szkolnych programów profilaktycznych.
3. Podniesienie poziomu umiejętności interpersonalnych uczniów, promowanie zdrowego stylu życia.
4. Wspieranie dotychczasowej działalności instytucji, klubów sportowych działających na terenie miasta i oferujących atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu.

Zadanie IV

Udzielanie osobom, rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej oraz prowadzenie działalności informacyjnej.

1. Stworzenie możliwości nieodpłatnego korzystania z pomocy prawnej oraz psychologicznej w punkcie uruchomionym na terenie gminy dla rodzin, w których występuje problem narkomanii.
2. Zakup i upowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych o istocie uzależnień i lokalnym systemie pomocy.
3. Publikowanie w lokalnych mediach informacji o możliwościach uzyskania pomocy na terenie miasta Starachowice.

Zadanie V

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

1. Dofinansowanie i nadzór nad realizacją programów profilaktycznych w starachowickich placówkach oświatowych.
2. Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę narkomanii poprzez organizację szkoleń, wymianę doświadczeń, zwiększenie ilości kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych.
3. Przeszkolenie Rad Pedagogicznych na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych w zakresie wczesnej interwencji wobec uczniów sięgających po środki psychoaktywne.
4. Udzielanie pomocy szkołom w zakresie podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności rodziców / prawnych opiekunów na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych – wywiadówki profilaktyczne.
5. Prezentacja w lokalnych mediach wiedzy na temat szkodliwości używania narkotyków.
6. Utworzenie elektronicznej bazy informacyjnej
7. Ewaluacja efektów i form doskonalenia różnych grup zawodowych.

Zadanie VI

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.

1. Stworzenie systemu współpracy placówek, organizacji i stowarzyszeń działających w obszarze profilaktyki i terapii uzależnień - powołanie do działania zespołu interdyscyplinarnego.
2. Współpraca z Policją w zakresie organizowania akcji profilaktycznych skierowanych do młodzieży i dorosłych mieszkańców Starachowic na tematy kryminogennych skutków używania narkotyków.
3. Wspieranie w różnej formie instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swe działania statutowe związane z przeciwdziałaniem narkomanii.
4. Realizacja i dofinansowanie programu profilaktyczno – terapeutycznego podczas zorganizowanych form wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

Zadanie VII

Pomoc społeczna osobom uzależnionym, ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Integracja tej grupy osób ze środowiskiem lokalnym – z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych wraz z MOPS na rzecz osób, rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej wynikającej z ubóstwa i wykluczenia społecznego.
2. Współpraca z MOPS w zakresie udzielania pomocy uzależnionym i ich rodzinom zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Źródła finansowania

1. Środki finansowe na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18² ustawy).
2. Szacunkowa wielkość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań przewidzianych w Programie określa „Ramowy Plan Finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na 2009 r.”
3. Zlecenie zadań określonych w Programie następuje poprzez udzielenie dotacji na dofinansowanie realizacji tych zadań – po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez Prezydenta Miasta lub poprzez udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie usług lub dostaw zgodnie z ustawą z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2007 r. Nr 223 poz. 1655 z późn. zmianami) oraz na podstawie innych obowiązujących przepisów w tym zakresie.

Realizatorzy Programu

1. Program realizowany jest przez Urząd Miejski w Starachowicach – Wydział Edukacji, i Spraw Społecznych przy współdziałaniu organizacji pozarządowych, a także gminnych jednostek oraz innych podmiotów, którym zlecono realizację zadań określonych w Programie i Ramowym Planie Finansowania.
2. Realizację Programu koordynuje Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Starachowicach.

w z. Naczelnika Wydziału
p.o. Kierownik Referatu
Pomocy Materialnej dla Uczniów

Marek Kołodziej

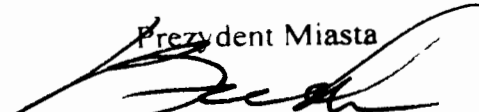
Przewodniczący
Gminnej Komisji
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Starachowicach

Michał Salamon

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Starachowicach

Zbigniew Rafałski

Prezydent Miasta

Wojciech Bernatowicz